

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาสถานภาพ สักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาและดำเนินการ สหกิจศึกษาของเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษาภาคตะวันออก และองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ผู้วิจัยได้ ค้นคว้าถึงแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหา ดังนี้

1. ความรู้ในการทำงานกับสหกิจศึกษา
2. แผนการส่งเสริมสหกิจศึกษาให้เกิดความยั่งยืน
3. เครือข่ายสหกิจศึกษาภาคตะวันออก
4. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสหกิจศึกษา
5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานสหกิจศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ในการทำงานกับสหกิจศึกษา

หนึ่งในภารกิจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา คือ การผลิตบัณฑิตโดยผลผลิตสุดท้ายของ กระบวนการจัดการศึกษามุ่งเน้นคุณภาพของบัณฑิตที่มีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง นั่น คือนักศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจ เป็นที่พึงพอใจขององค์กร ผู้ใช้บัณฑิตและเป็นคนดีของสังคม รวมทั้งช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการ พัฒนาประเทศไทย

มาตรฐานผลการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education, TQF:HEd) กำหนดผลการเรียนรู้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม สามารถจัดการปัญหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรมและวิชาชีพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ด้วยวิถีทางที่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น ได้อย่าง สอดคล้องกับค่านิยมพื้นฐานและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ แสดงออกถึงพฤติกรรมทางด้านคุณธรรม จริยธรรมในระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งทางค่านิยมและการจัดลำดับความสำคัญ แสดงออก ถึง ความซื่อสัตย์สุจริตอย่างสม่ำเสมอและบูรณาการ ได้อย่างสมดุลเหมาะสมระหว่างวัตถุประสงค์ ส่วนบุคคลและวัตถุประสงค์ของกลุ่ม เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น มีภาวะผู้นำในการทำงานในกลุ่ม ต่าง ๆ ในครอบครัวและชุมชน

2. ด้านความรู้ มีองค์ความรู้ในสาขา/สาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ รู้หลักและทฤษฎีที่สัมพันธ์กัน ตระหนักในองค์ความรู้และทฤษฎีในสาขาวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้ที่เรียนในหลักสูตรวิชาชีพมีความคุ้นเคยกับพัฒนาทักษะด้วยการฝึกฝน ถือเป็นระดับแนวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขา/สาขาวิชาที่ศึกษา รวมทั้งตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ในหลักสูตรที่เตรียมนักศึกษาเพื่อปฏิบัติงานวิชาชีพ นักศึกษาจะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ เทคนิค ข้อบังคับ รวมถึงวิธีการปรับปรุงให้ทันตามกาลเวลาเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

3. ด้านทักษะทางปัญญา มีความสามารถในการทำวิจัย เข้าใจและสามารถประเมินข้อมูล ค้นหาแนวคิดและหลักฐานใหม่ ๆ จากแหล่งข้อมูลที่กว้างขวาง และประยุกต์ข้อสรุปเพื่อแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งที่แตกต่างกันได้โดยไม่ต้องอาศัยคำแนะนำจากภายนอก สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนวทางใหม่ในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงองค์ความรู้ทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประสพการณ์ภาคปฏิบัติและผลกระทบที่ตามมาจากการตัดสินใจ สามารถประยุกต์ทักษะและความเข้าใจอันต้องแท้เหล่านี้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพซึ่งเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสาขา/สาขาวิชาที่เรียน สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้กระบวนการปฏิบัติงานที่ทำอยู่เป็นประจำได้อย่างเหมาะสม และแยกแยะสถานการณ์ที่ต้องการการแก้ไขปัญหาด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ พร้อมกับนำเอาความรู้ความเข้าใจในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เพื่อสนองตอบต่อสถานการณ์เช่นนั้น

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะในฐานะผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในกลุ่มที่มีสถานการณ์ไม่ชัดเจน ต้องการนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการดำเนินการ แสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาที่ต้องการ ความสนใจ และกล่าวถึงปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง รวมทั้งวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อศึกษาปัญหาและข้อโต้แย้งแล้ว สามารถระบุเทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ในการแปลความหมายและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน รู้จักเลือกและใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับปัญหาและกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคนิคการสื่อสารที่เหมาะสมเป็นประจำในการเก็บรวบรวมข้อมูล แปลความหมาย และสื่อสารข้อมูลข่าวสารและความคิด

คั้งนั้นความรู้และทักษะในการทำงานจากการวางกรอบมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่จะต้องเชื่อมโยงกับอาชีพและการทำงาน ในโลกของการทำงาน ความรู้เป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคคล หากบุคคลขาดความรู้ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่นั้นงานที่ปฏิบัติจะไม่สัมฤทธิ์ผลได้และอาจจะเกิดความเสียหาย สอดคล้องกับ Hellriegel, Jackson และ Slocum (1999 อ้างถึงใน เมธาวุฒิ พิรพรวิฑูร, 2551) ได้ยืนยันความสำคัญของความรู้ต่อการทำงานโดยระบุว่า ความรู้ในงานเป็นเกณฑ์สำคัญหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคล ต่อให้บุคคลมีคุณสมบัติหรือบุคลิกลักษณะเฉพาะอื่น ๆ เช่นเพียงใด และมาทำงานทุกวันด้วยทัศนคติที่ดีเลิศแค่ไหนก็ตาม หากไม่มีความรู้ก็ไม่สามารถทำงานได้ ซึ่งการมีความรู้ในงานสามารถประยุกต์ได้ทันทีที่ลงมือปฏิบัติงาน

ส่วนคำว่า “ทักษะ” (Skill) หรือความชำนาญเป็นความสามารถที่บุคคลจำเป็นต้องมีเพื่อจะปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมใด ๆ ได้ และจะสามารถทำได้ดีหากได้รับการฝึกฝน ดังที่ Schermerhorn, Hunt และ Osborn (1982 อ้างถึงใน เมธาวุฒิ พิรพรวิฑูร, 2551) ให้คำจำกัดความคำว่า ทักษะ คือ ความสามารถ (Ability) ในการแปลงความรู้สู่การปฏิบัติ ซึ่งทำให้เกิดผลงานตามที่ต้องการ จะเห็นได้ว่าทักษะเกิดจากการเรียนรู้และฝึกฝนยิ่งฝึกฝนมากยิ่งชำนาญมาก

ความรู้และทักษะจึงมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันในการผลิตบัณฑิตได้ตามที่พึงประสงค์และสามารถประกอบอาชีพได้ บัณฑิตเรียนรู้ทฤษฎี หลักการและเนื้อหาด้วยการอ่าน ฟัง ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตรวจสอบ สรุปผล และเผยแพร่สู่สังคมด้วยการพูดหรือเขียน แต่ทักษะเป็นเรื่องของการนำความรู้มาฝึกฝนจนเกิดความชำนาญถึงขั้นปฏิบัติได้

สหกิจศึกษา: นำความรู้สู่การปฏิบัติจริง

สหกิจศึกษา (Cooperative Education) เป็นระบบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ ที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายเชื่อมโยงกับอาชีพและการทำงาน

ความหมายของคำว่า สหกิจศึกษา ที่ประเทศทั่วโลกใช้กันในนามว่า Cooperative Education, Work Based Education หรือ Experiential Education ซึ่ง ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน เป็นบุคคลแรกในประเทศไทยที่บัญญัติศัพท์ “สหกิจศึกษา” โดยนำมาจากคำว่า Cooperative Education ซึ่งหมายถึง การศึกษาที่ร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษากับองค์กรผู้ใช้งานบัณฑิตเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตที่ดี สหกิจศึกษาจึงเป็นการบูรณาการเรียนรู้อันสถานศึกษากับการให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานจริงเต็มเวลาไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษา หรือ 4 เดือน

นักศึกษาได้ทำงานตรงตามสาขาวิชาชีพและมีประโยชน์ต่อองค์กรผู้ใช้บัณฑิตซึ่งมักจะกำหนดงานเป็นโครงการพิเศษที่สามารถทำให้สำเร็จได้ภายใน 4 เดือน โดยองค์กรผู้ใช้บัณฑิตจะจัดหาพี่เลี้ยงทำหน้าที่กำกับและดูแลการทำงานของนักศึกษา

จุดเริ่มต้นและการขยายตัวของสหกิจศึกษาในระดับอุดมศึกษาริเริ่มครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากปัญหาด้านประสิทธิภาพการเรียนการสอนและนักศึกษามีทักษะวิชาชีพต่ำ ในปี พ.ศ. 2446 (ค.ศ.1903) มหาวิทยาลัยซินซินเนติ (University of Cincinnati) แห่งรัฐโอไฮโอ (Ohio) ถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่เป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดสหกิจศึกษาโดยให้นักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์สลับการเรียนกับการทำงานทำให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการเรียนในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น สามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเลือกอาชีพ และมีศักยภาพในการทำงาน ต่อมาการพัฒนาโครงการสหกิจศึกษาได้ขยายตัวและแพร่หลายไปทั่วโลก อาทิ มหาวิทยาลัยนอร์ธอีสเทิร์น (Northeastern University) แห่งรัฐแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts) ได้นำแนวคิดดังกล่าวใช้ในหลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2464 (ค.ศ. 1921) มหาวิทยาลัยแอนติออค (Antioch University) แห่งรัฐโอไฮโอ (Ohio) ได้นำวิธีการจัดหลักสูตรดังกล่าวไปใช้กับสาขาวิชาศิลปศาสตร์ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาเข้าสู่อาชีพในลักษณะการศึกษาและการทำงาน (Work - Study Program) ในปี พ.ศ. 2500 (ค.ศ.1957) มหาวิทยาลัยวอเตอร์ลู (University of Waterloo) ถือเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศแคนาดาที่จัดสหกิจศึกษาในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลียจัดหลักสูตรแบบแซนด์วิชขึ้นเป็นครั้งแรกระหว่าง พ.ศ.2505-2506 (ค.ศ.1962-1963) โดยสถาบันเทคโนโลยีฟุตสคราย (Footscray Institute of Technology) และสถาบันเทคโนโลยีสวินเบิร์น (Swinburne Institute of Technology) จัดการศึกษาในสถาบันสลับกับการทำงานในสถานประกอบการ สหกิจศึกษายังแพร่ขยายไปสู่ประเทศในทวีปแอฟริกา ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ด้วยประโยชน์ของการจัดสหกิจศึกษา ประเทศไทยจึงรับแนวคิดสหกิจศึกษามาเป็นรูปแบบการศึกษาที่อยู่ในแผนระยะยาวของสำนักงานของคณะกรรมการอุดมศึกษาในสมัยที่ยังเป็นทบวงมหาวิทยาลัย เป็นแผน 15 ปี ที่ผ่านความเห็นชอบ ในช่วงปี พ.ศ. 2531 — 2540 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. เรื่องของการสร้างความเสมอภาคในโอกาสของอุดมศึกษาให้กว้างขวางและทั่วถึง เพื่อให้ผู้ประสงค์จะเรียนได้มีโอกาสเรียน
2. เรื่องที่เกี่ยวกับคุณภาพของอุดมศึกษาที่ไม่ตรงความต้องการของตลาดแรงงาน

รัฐบาลในช่วงนั้นจึงเห็นชอบที่จะให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นในภูมิภาคโดยยกฐานะวิทยาลัยที่มีอยู่แล้วจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์โดยให้

มหาวิทยาลัยทั้ง 2 แห่งนี้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ด้วยการออกแบบหลักสูตรและจัดระบบการศึกษาในรูปแบบสหกิจศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญขององค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรี และให้เป็นไปตามมาตรฐานที่จัดกันอยู่ในต่างประเทศ ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาจึงถือว่ปี พ.ศ. 2536 เป็นปีสำคัญในการเริ่มต้นของสหกิจศึกษา

ในปี พ.ศ. 2545 เป็นปีที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ประกาศนโยบายและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนสหกิจศึกษา พร้อมทั้งจุดประกายนำร่องเชิญชวนสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เข้าร่วมจัดกระบวนการสหกิจศึกษา โดยถือเป็นก้าวสำคัญที่ทำให้สหกิจศึกษาในประเทศไทยขยายวงกว้างยิ่งขึ้นทั้งในแง่ของสถานศึกษาที่จัด องค์กรผู้ใช้บัณฑิตที่เข้าร่วม จำนวนสาขาวิชาและจำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วม ขณะเดียวกันสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้จัดทำ การวิจัยเชิงประเมินการจัดกระบวนการสหกิจศึกษาระหว่างระยะเวลาช่วง โครงการนำร่องสหกิจศึกษา (พ.ศ. 2545- พ.ศ. 2548) ผลการศึกษาพบชัดเจนว่าสหกิจศึกษาเป็นประโยชน์ตั้งแต่ตัวนักศึกษาเอง ในแง่การพัฒนาคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาที่ได้ผลสะท้อนกลับนำไปปรับปรุงคุณภาพหลักสูตรและการเรียนการสอนส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิต ทำให้บัณฑิตได้งานเร็วขึ้น เป็นประโยชน์แก่องค์กรผู้ใช้บัณฑิตในการที่มีนักศึกษาสหกิจศึกษาเข้าปฏิบัติงานและยังนำไปสู่ความร่วมมืออีกหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลสัมฤทธิ์ที่ปรากฏคือเรื่องการพัฒนาคุณภาพคน

แผนการส่งเสริมสหกิจศึกษาให้เกิดความยั่งยืน

เพื่อให้การดำเนินการสหกิจศึกษาเกิดความยั่งยืนในปี พ.ศ. 2551 สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ได้จัดทำแผนการดำเนินงานสหกิจศึกษา 5 ปี (ปี พ.ศ. 2551-พ.ศ. 2555) สนับสนุนการวางแผนสหกิจศึกษาในรูปแบบของกลยุทธ์ โครงการและกิจกรรมที่มีความแน่นอน มีแนวทางที่ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาและสถานประกอบการที่ดำเนินการเรื่องของสหกิจศึกษา โดยกำหนดกลยุทธ์หลัก 5 ประการ ดังนี้

1. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสหกิจศึกษา เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดมองเห็นความสำคัญในคุณประโยชน์อย่างแท้จริงของระบบสหกิจศึกษาและการตัดสินใจเข้าร่วม โครงการด้วยความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง
2. การกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาทั้งในส่วนสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิตเพื่อให้เกิดในทางปฏิบัติอย่างถูกต้อง เป็นแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมและ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. การสนับสนุนเครือข่ายอุดมศึกษา 9 ภูมิภาคและสมาคมสหกิจศึกษาไทยร่วมรณรงค์ส่งเสริมสนับสนุนและประสานการดำเนินการสหกิจศึกษารวมถึงการกำหนดมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต คณาจารย์และบุคลากรของสถาบันการศึกษาเข้าร่วมสหกิจศึกษา

4. การส่งเสริมและสนับสนุนสหกิจศึกษานานาชาติเพื่อเป็นแนวทางช่วยยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสหกิจศึกษาไทย

5. การติดตามประเมินผล โดยจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินงาน โดยสถาบันอุดมศึกษา การตรวจเยี่ยมการดำเนินงานสหกิจศึกษา ณ สถาบันอุดมศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิต และการวิจัยผลสัมฤทธิ์การดำเนินการสหกิจศึกษา

จากนโยบายและกลยุทธ์ดังกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา เมื่อนำสู่การปฏิบัติจะทำให้เกิดผล ดังนี้

1. คุณภาพบัณฑิต บัณฑิตที่ผ่านกระบวนการสหกิจศึกษา สามารถเข้าใจระบบการทำงานในองค์กรและปรับตัวได้เร็วขึ้น มีความก้าวหน้าในสายงานอาชีพ และมีมุมมองในงานอาชีพของตนกว้างมากขึ้น

2. คุณภาพของสถาบันการศึกษา เกิดความร่วมมือในเชิงวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต เพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับคณาจารย์ พัฒนาการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งทั่วไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตมากยิ่งขึ้น

3. คุณภาพขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต กระบวนการสหกิจศึกษา มีส่วนช่วยการสรรหาพนักงาน ลดต้นทุน และเวลาในการพัฒนาความพร้อมของพนักงานใหม่ สามารถใช้ประโยชน์เชิงวิชาการของอาจารย์ที่ปรึกษาและโครงการที่นักศึกษาสหกิจศึกษาจัดทำไปปรับปรุงกระบวนการทำงานและกระบวนการผลิตให้ดีขึ้น นำไปสู่ผลผลิตมวลรวมของประเทศที่สูงขึ้นและรวมถึงการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

4. การสร้างองค์ความรู้ใหม่ สหกิจศึกษาจะช่วยสร้างความรู้ใหม่ ๆ ขึ้นในองค์กรผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งต่อยอดไปสู่งานที่ปรึกษาและงานวิจัยเชิงพาณิชย์

5. ความสัมพันธ์เชิงลึกระหว่างองค์กรผู้ใช้บัณฑิตและสถาบันอุดมศึกษา ทำให้เกิดการพัฒนาคือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพึ่งพากันของความรู้ ข่าวสาร ข้อมูล และเทคโนโลยี จนพัฒนาเป็นหุ้นส่วน (Partnership) หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder)

6. การเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ สหกิจศึกษาเพิ่มความสามารถในการทำงานของบัณฑิตซึ่งตอบสนองความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตและสร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนที่ต้องใช้กำลังคนระดับสูงเป็นจำนวนมาก

มาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาไทย

หนึ่งในนโยบายและกลยุทธ์หลักของการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา เพื่อประกันคุณภาพ และ คุณลักษณะที่ตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต ก็คือ การกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาทั้งในส่วนของสถาบันการศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิต โดยแบ่งเป็น 2 ประการดังนี้

1. มาตรฐานการบริหารงานสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
2. มาตรฐานการบริหารงานสหกิจศึกษาขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต

สหกิจศึกษาโดยทั่วไปจะมีรูปแบบและมาตรฐานการดำเนินงานเป็นการเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติอย่างถูกต้อง สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการสหกิจศึกษาทั้งในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิต เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาให้การดำเนินการในทิศทางเดียวกันดังนี้

1. มาตรฐานการบริหารงานสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาที่มั่นนโยบายให้นำสหกิจศึกษามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต ควรมีระบบการบริหารงานสหกิจศึกษา ดังต่อไปนี้

1.1 จัดให้มีองค์การบริหารงานสหกิจศึกษาในระดับสถาบัน ประกอบด้วย

- ก. ศูนย์สหกิจศึกษา (หรืออาจเรียกชื่ออย่างอื่นแต่มีภารกิจเช่นเดียวกัน)

ศูนย์สหกิจศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารจัดการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบันอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของฝ่ายวิชาการ มีผู้อำนวยการเป็นผู้บริหารสูงสุดที่ต้องรายงานตรงต่อรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มีนักวิชาการศึกษาสหกิจศึกษา (Cooperative Education Coordinator) ทำหน้าที่ประสานงานกับคณะและองค์กรผู้ใช้บัณฑิต

- ข. คณะกรรมการส่งเสริมสหกิจศึกษา

คณะกรรมการส่งเสริมสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานี้ แต่งตั้งโดยสภาสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย อธิการบดี หรือรองอธิการบดี ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน กรรมการควรประกอบด้วย คณาจารย์ของสถาบัน ตัวแทนองค์กรผู้ใช้บัณฑิต และศิษย์เก่าที่เป็นเจ้าขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต คณะกรรมการชุดนี้มีภารกิจสำคัญคือการกำหนดนโยบายในการปรับปรุงหลักสูตรการคัดเลือกองค์กรผู้ใช้บัณฑิต การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณ และการตั้งอาจารย์นิเทศ พร้อมทั้งต้องรายงานการดำเนินงานต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาเป็นประจำทุกปี สถาบันอุดมศึกษาที่เริ่มงานสหกิจศึกษาระยะแรก อาจเริ่มจากการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสหกิจศึกษาก่อน เมื่อมีรูปแบบการบริหารจัดการสหกิจศึกษาที่ชัดเจนแล้ว จึงจัดตั้งศูนย์สหกิจศึกษาในภายหลัง

1.2 การบริหารงานสหกิจศึกษาในระดับคณะ

ก. อาจารย์ผู้ประสานงานสหกิจศึกษา (Cooperative Education Coordinator) แต่งตั้งโดยคณบดีให้รับผิดชอบในการส่งเสริมและประสานงานการจัดสหกิจศึกษาในคณะ

ข. อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา (Cooperative Education Advisor) ได้รับมอบหมายจากคณบดีให้เป็นผู้นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษามีความสำคัญในการเชื่อมโยงสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีที่เป็นความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตกลับไปยังสถาบันอุดมศึกษา

ค. การคัดเลือกองค์กรผู้ใช้บัณฑิต คณะจะต้องเป็นผู้พิจารณาองค์กรผู้ใช้บัณฑิตว่าเป็นองค์กรที่ได้รับการรับรองหรือจดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงาน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมหอการค้าแห่งประเทศไทย หรือองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพิจารณาลักษณะงานที่เหมาะสมและเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับนักศึกษาที่ไปปฏิบัติงาน

ง. การคัดเลือกนักศึกษาที่จะไปปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิต คณะจะต้องดำเนินการคัดเลือกนักศึกษาที่ได้รับการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานจากสถาบัน ๆ เรียบร้อยแล้ว โดยคัดเลือกนักศึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานที่จะไปปฏิบัติ มีความพร้อมทางวิชาการและความพร้อม ในเรื่องศักยภาพในการปฏิบัติงานนั้น ๆ

จ. การนิเทศ จะต้องจัดตารางการนิเทศงานนักศึกษาสหกิจศึกษาทุกคนไปกับอาจารย์ โดยให้กำหนดการนิเทศงานเป็นภาระงานของอาจารย์นิเทศ และสามารถนำมาประกอบการพิจารณาค่าผ่านทางวิชาการได้

ฉ. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา ภายหลังจากการไปปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิตแล้ว คณะต้องจัดเวทีให้นักศึกษาสหกิจศึกษานำเสนอประสบการณ์ที่ตนได้รับจากการไปปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งจัดนิทรรศการแสดงผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาในแต่ละภาคการศึกษาด้วย

ช. การประเมินผลเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร และการเรียนการสอน คณะจะต้องกำหนดหรือจัดทำคู่มือในการวัดและประเมินผลการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิตของนักศึกษาทุกคน โดยองค์ประกอบของผู้ร่วมประเมินผล คืออาจารย์ ผู้ประสานงาน โครงการสหกิจศึกษาระดับสถาบัน พี่เลี้ยงของนักศึกษา (Job Advisor) เพื่อนำมาประกอบการปรับปรุงหลักสูตร และพัฒนาการเรียนการสอน

1.3 มาตรฐานด้านการบริหารหลักสูตร

สถาบันอุดมศึกษาที่มีนโยบายให้นำสหกิจศึกษามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตควรมีมาตรฐานการบริหารหลักสูตร ดังต่อไปนี้

ก. หลักสูตรที่กำหนดให้จัดแบบสหกิจศึกษา จะต้องกำหนดจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาสหกิจศึกษาไม่ต่ำกว่า 9 หน่วยกิต โดยกำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 3 หรือ ปีที่ 4 ในหลักสูตรนั้น ๆ ได้ปฏิบัติงานเต็มเวลาในองค์กรผู้ใช้บัณฑิตเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ภาคการศึกษา (ระบบทวิภาค หรือ ไตรภาคก็ได้ แต่ภาคการศึกษาสหกิจศึกษาต้องไม่เป็นภาคการศึกษาสุดท้าย) และมีการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนไปปฏิบัติงานในองค์กรผู้ใช้งานบัณฑิต

ข. หลักสูตรควรได้รับการพัฒนาจากกรมการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยคณาจารย์ ผู้แทนจากองค์กรผู้ใช้งานบัณฑิต ผู้แทนจากสมาคมวิชาชีพ เพื่อให้หลักสูตรตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้งานบัณฑิต

ค. หลักสูตรควรกำหนดลักษณะงานที่เหมาะสมกับหลักสูตร และแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในหลักสูตรที่ไปปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้งานบัณฑิต

2. มาตรฐานการบริหารงานสหกิจศึกษาขององค์กรผู้ใช้งานบัณฑิต

องค์กรผู้ใช้งานบัณฑิตที่จะร่วมส่งเสริมและการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต โดยการรับนักศึกษาไปปฏิบัติงานเต็มเวลา ณ องค์กรผู้ใช้งานบัณฑิต ควรมีระบบการบริหารงานเพื่อให้ได้มาตรฐานการบริหารงานดังนี้

1. การจัดองค์กรรองรับ กำหนดให้เป็นภาระงานของฝ่ายบริหารงานบุคคล (Human Resource Management) ที่ต้องจัดบุคลากรให้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานสหกิจศึกษา (Cooperative Education Coordinator) และพี่เลี้ยง (Job Supervisor/Mentor) โดยกำหนดหน้าที่ดังนี้

ก. ผู้ประสานงานสหกิจศึกษา (Cooperative Education Coordinator) รับผิดชอบในการประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษา เรื่องตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของนักศึกษา สหกิจศึกษาการอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษา และการนิเทศของอาจารย์ที่ปรึกษา

ข. พี่เลี้ยง (Job Supervisor/Mentor) ทำหน้าที่กำหนดงานให้นักศึกษาปฏิบัติ ดูแล และให้คำแนะนำปรึกษาในการปฏิบัติงาน และการทำโครงการของนักศึกษาสหกิจศึกษา รวมทั้งทำหน้าที่ประเมินผลการทำงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา พี่เลี้ยงจะเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักศึกษา สหกิจศึกษามากที่สุด

2. การกำหนดภารกิจของผู้ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

ก. ตำแหน่งงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา องค์กรผู้ใช้งานบัณฑิตควรกำหนดงานที่มีคุณภาพหรือเป็นงานที่เน้นประสบการณ์การทำงาน (Work Integrated Learning) ที่ตรงกับสาขาวิชาชีพของ

นักศึกษา และเป็นงานที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร องค์กรผู้ใช้บัณฑิตควรแจ้งสถาบันอุดมศึกษาให้ทราบตำแหน่งงาน ภาระงานและคุณสมบัติของนักศึกษาที่จะไปปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิตล่วงหน้า เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกนักศึกษา และเตรียมความพร้อมให้ก่อนการไปปฏิบัติงาน ณ องค์กรผู้ใช้บัณฑิต

ข. โครงการงาน (Project Based Learning) องค์กรผู้ใช้บัณฑิตควรกำหนดโครงการที่ต้องการให้นักศึกษาสหกิจศึกษาทำ หรือ อาจเปิดโอกาสให้นักศึกษาสหกิจศึกษาร่วมคิดกับพี่เลี้ยงในการกำหนดหัวข้อโครงการได้

3. การอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

เมื่อองค์กรผู้ใช้บัณฑิตกำหนดตำแหน่งงานและพนักงานที่จะทำหน้าที่พี่เลี้ยงแล้ว เมื่อนักศึกษามารายงานตัว ควรมีการปฐมนิเทศให้นักศึกษารู้จักองค์กรผู้ใช้บัณฑิต สายการบังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน กฎระเบียบที่พนักงานทุกคนควรทราบ เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดเตรียมอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน และให้สิทธิในการใช้อุปกรณ์ ต่าง ๆ เทียบเท่ากับพนักงานประจำขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต

4. สวัสดิการและค่าตอบแทน

องค์กรผู้ใช้บัณฑิตควรจัดสวัสดิการ และจ่ายค่าตอบแทนให้นักศึกษาสหกิจศึกษาในอัตราเทียบเท่าหรือมากกว่าที่จ้างให้กับลูกจ้างรายวันขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต หรือจ่ายค่าตอบแทนในรูปของการจัดที่พักและอาหารให้นักศึกษาสหกิจศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงานก็ได้

เครือข่ายสหกิจศึกษาภาคตะวันออก

หนึ่งในแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้สหกิจศึกษาประสบความสำเร็จมีคุณภาพและยั่งยืน คือ การที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรให้เครือข่ายพัฒนาอุดมศึกษาภูมิภาค 9 เครือข่ายและสมาคมสหกิจศึกษาไทยในการบริหารจัดการและรณรงค์ส่งเสริมด้านสหกิจศึกษาทุกปีงบประมาณ โดยมีมาตรการให้เครือข่ายอุดมศึกษาทั้ง 9 เครือข่าย จัดตั้งเครือข่ายเชิงประเด็นสหกิจศึกษา เพื่อรณรงค์ส่งเสริมไปยังนิสิตนักศึกษา บุคลากร และคณาจารย์ของสถาบันต่าง ๆ ในแต่ละเครือข่าย รวมถึงองค์กรผู้ใช้บัณฑิตในพื้นที่ ตลอดจนการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่าย

เครือข่ายสหกิจศึกษาภาคตะวันออก (Eastern Cooperative Education Network อักษรย่อ ECEN) ซึ่งประกอบด้วยสถาบันสมาชิกที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีขึ้นไป 6 แห่ง และวิทยาลัยชุมชน 2 แห่ง โดยมีรูปแบบการจัดตั้งเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษาที่มีพื้นที่เป็นเกณฑ์ (Area Approach) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเชื่อมโยงสมาชิกในสถาบันและสามารถ

เกื้อหนุนระหว่างเครือข่ายได้มากขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา
เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างสัมฤทธิ์ผลรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยมีสมาชิกของเครือข่ายอุดมศึกษา
ภาคตะวันออก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552, หน้า 2) ตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 รายชื่อและจำนวนสถาบันอุดมศึกษาจำแนกตามกลุ่มเครือข่าย (รวมวิทยาเขต)

รายชื่อสถาบัน

ภาค/จังหวัด	มหาวิทยาลัย/ วิทยาลัย	ม.ราชภัฏ (มรภ.)	ม.เทคโนโลยีราชมงคล (มทร.)	วิทยาลัยชุมชน	รวม
ภาคตะวันออก					
1.ชลบุรี	- ม.บูรพา - ม.เอเซีย		-วช.บางพระ (มทร.ตะวันออก)		
รวม	2		1		3
2.ระยอง	-ว.เฉลิมกาญจนา ระยอง				
รวม	1				1
3.จันทบุรี	-วช.จันทบุรี (ม.บูรพา)	-มรภ.รำไพ พรรณี	-วช.จันทบุรี (มทร.ตะวันออก)		
รวม	1	1	1		3
4.ตราด				-วชช.ตราด	
รวม				1	1
5.ฉะเชิงเทรา		-มรภ.ราช นครินทร์			
รวม		1			1
6.สระแก้ว	-วช. สระแก้ว (ม.บูรพา)			-วชช.สระแก้ว	
รวม				1	1
รวมทั้งหมด	5	2	2	2	11

*หมายเหตุ เครือข่ายสหกิจศึกษาภาคตะวันออกยังมีอีก 2 แห่ง คือ มทร.ตะวันออก วิทยาเขต
จักรพงษ์ภูวนารอดและวิทยาเขตอุเทนถวาย ที่อยู่ในความดูแล แต่อยู่นอกเขตพื้นที่ภาคตะวันออก

มหาวิทยาลัยบูรพาได้รับเลือกให้เป็นศูนย์ประสานงานเครือข่ายเชิงประเด็นประสานงานกับสถาบันในเครือข่ายและวิทยาเขตในพื้นที่เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดเป็น 11 แห่ง เนื่องจากมหาวิทยาลัยบูรพา โดยภาควิชาบริหารธุรกิจ สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ปัจจุบัน คือ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว) และคณะวิศวกรรมศาสตร์ได้เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา ปี พ.ศ.2545 และคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยวได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ขณะที่สถาบันสมาชิกยังไม่ได้การดำเนินงาน (ปี พ.ศ.2551)

จากข้อมูลที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมประชุม สามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานในปีงบประมาณ 2552 ควรจะต้องร่วมวางแผนกลยุทธ์สหกิจศึกษาให้ชัดเจน สนองความต้องการทั้งของสมาชิกองค์กรผู้ใช้บัณฑิต และนักศึกษา ด้วยการจัดให้มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานสหกิจศึกษาในสถาบันสมาชิก องค์กรผู้ใช้บัณฑิต และนักศึกษา ตลอดจนการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพให้สถาบันสมาชิก รวมทั้งองค์กรผู้ใช้บัณฑิตเริ่มดำเนินงานสหกิจศึกษาเพิ่มขึ้น

สำนักงานเครือข่ายเชิงประเด็นสหกิจศึกษาภาคตะวันออก (เครือข่ายสหกิจศึกษาภาคตะวันออก, 2551, หน้า 5-6) ตั้งอยู่ในคณะกรรมการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นศูนย์ประสานงานสถาบันสมาชิกเครือข่าย องค์กรผู้ใช้บัณฑิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและการพัฒนาการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสมาชิกเชื่อมโยงองค์กรผู้ใช้บัณฑิต โดยมีวิสัยทัศน์ และวัตถุประสงค์ ดังนี้

วิสัยทัศน์ : เป็นศูนย์กลางการส่งเสริมสหกิจศึกษาในภูมิภาคตะวันออกของประเทศ

พันธกิจ: สถาบันเครือข่ายสหกิจศึกษาภาคตะวันออกร่วมพัฒนาสมรรถนะ (Competency) ของบัณฑิตให้มีคุณภาพและมาตรฐานในการประกอบอาชีพด้วยกระบวนการสหกิจศึกษา เพื่อยกระดับความสามารถแข่งขันของประเทศ

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาเครือข่ายสหกิจศึกษาภาคตะวันออกให้มีความเข้มแข็ง โดยเป็นศูนย์กลางสนับสนุนและประสานงานระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออก องค์กรผู้ใช้บัณฑิต และหน่วยงานต่าง ๆ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานสหกิจศึกษาให้สถาบันการศึกษาและคณาจารย์ และเพิ่มกระบวนการจัดการเรียนการสอนสหกิจศึกษาในหลักสูตรมากยิ่งขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานสหกิจศึกษาแก่นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคตะวันออก รวมทั้งการเพิ่มจำนวนนักศึกษาเข้าร่วม

สหกิจศึกษาอย่างมีคุณภาพ และมีสมรรถนะสูงเป็นที่ยอมรับขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต

4. เพื่อเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับสหกิจศึกษาของสมาชิกเครือข่ายสหกิจศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สู่องค์กรผู้ใช้บัณฑิตและสังคมเป้าหมาย

สถาบันการศึกษาในเครือข่ายสหกิจศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้กระจายสถานที่ตั้งใน 6 จังหวัดในพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด และ จังหวัดสระแก้ว โดยมีสมาชิกสถาบัน 8 แห่ง ประกอบด้วยที่จัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา 6 สถาบัน และวิทยาลัยชุมชนซึ่งจัดการเรียนการสอนต่ำกว่าระดับปริญญาตรี 2 สถาบัน การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นสถาบันระดับอุดมศึกษา 6 แห่ง ตามข้อมูลรายละเอียดหลักสูตรและสาขาปรากฏในภาคผนวก ก.

โดยมีสถาบันสมาชิกเครือข่ายอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี (แม่ข่าย)

ที่ตั้ง 169 ถนนลงหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20131 โทร.

(038) 102222 โทรสาร (038) 745794 เว็บไซต์: <http://www.buu.ac.th> มหาวิทยาลัยบูรพา

ถือกำเนิดมาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ซึ่งสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2498 นับเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคของประเทศ ต่อมา ในปี พ.ศ. 2517 ด้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ปัจจุบันได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยเอกเทศแยกจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามพระราชบัญญัติในชื่อว่ มหาวิทยาลัยบูรพา ตั้งแต่วันที่ 30 กรกฎาคม 2533 มหาวิทยาลัยบูรพามีวิทยาเขตในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 วิทยาเขต ได้แก่

1. มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี มีการจัดการเรียนการสอน 17 คณะ และ 4 วิทยาเขต ดังนี้ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะโลจิสติกส์ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะสหเวชศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร วิทยาลัยนานาชาติ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา

2. มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศ จันทบุรี มี 3 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ และศิลปศาสตร์ คณะเทคโนโลยีทางทะเล คณะอัญมณีศาสตร์

3. มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศ สระแก้ว มี 2 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร

2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เว็บไซต์: <http://www.rmutto.ac.th> จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 ซึ่งได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม 2548 เป็นต้นมา โดยในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดให้รวมกลุ่มวิทยาเขตในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 4 วิทยาเขต และ 1 คณะ ตามมาตรา 65(3) ได้แก่ วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ วิทยาเขตอุเทนถวาย วิทยาเขตบางพระ และวิทยาเขตจันทบุรี จัดการเรียนการสอน 8 คณะ ดังนี้ คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะศิลปศาสตร์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการเกษตร คณะเทคโนโลยีสังคม คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะสัตวแพทย์

3. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ตั้งอยู่ถนนมรุพงษ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000 โทรศัพท์ (038) 511010 โทรสาร (038) 810337 <http://www.rru.ac.th> มีการจัดการเรียนการสอนใน 5 คณะ การศึกษาข้อมูลในระดับศึกษาปริญญาตรี 4 ปีภาคปกติ ใน 4 คณะ ยกเว้นคณะครุศาสตร์ เนื่องจากครุศาสตร์มีโครงการครุสหกิจอยู่แล้วจึงไม่จำเป็นต้องออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาอีก ข้อมูลในระดับศึกษาปริญญาตรี 4 ปีภาคปกติ คณะ หลักสูตร สาขาวิชาและจำนวนนักศึกษาในปีการศึกษา 2552 ดังนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

4. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตั้งอยู่เลขที่ 41 หมู่ที่ 5 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000 โทรศัพท์ (039) 335408-10 โทรสาร 0-3932-7175 <http://www.rbru.ac.th> ได้จัดตั้งครั้งแรกเป็น “วิทยาลัยครูจันทบุรี” เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2515 ณ บริเวณวังสวนบ้านแก้ว อันเคยเป็นที่ประทับของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นตราประจำวิทยาลัย ต่อมาเมื่อ เดือนมีนาคม 2528 ได้รับพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระนามาภิไธยของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี เป็นนามของวิทยาลัย ว่า “วิทยาลัยรำไพพรรณี” เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2536 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ได้พระราชทานชื่อให้เป็น “สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี” เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2547 ได้เปลี่ยนเป็น “มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี” มีการจัดการเรียนการสอนใน 10 คณะ ดังนี้ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและอัญมณี

ศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์และ
เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.มหาวิทยาลัยเอเซีย

ตั้งอยู่เลขที่ 89 หมู่ 12 ทางหลวงหมายเลข 331 ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัด
ชลบุรี 20260 โทรศัพท์ (038) 754450 ต่อ 2800 / 2801 / 2802 / 2804 โทรสาร (038) 754460
<http://www.asianust.ac.th> หรือเดิมชื่อ มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian
University of Science and Technology - Asian UST) ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2536 ตั้งอยู่ที่จังหวัดชลบุรี
ห่างจากพัทยาประมาณ 25 กิโลเมตร เป็นมหาวิทยาลัยนานาชาติซึ่งจัดการเรียนการสอนทุก
หลักสูตรเป็นภาษาอังกฤษโดยคณาจารย์ชาวต่างชาติ มีการจัดการเรียนการสอนใน 3 คณะ ดังนี้
คณะศิลปศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมศาสตร์

6.มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนาระยอง

ตั้งอยู่เลขที่ 333/3 หมู่ 3 ถนนสุขุมวิท ตำบลวังหว้า อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โทรศัพท์
(038)672898 <http://www.ckc.ac.th> เริ่มก่อตั้งอยู่เลขที่ 99 หมู่ 6 ตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองศรีสะเกษ
จังหวัดศรีสะเกษ เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2547 โดยมีศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน เป็นนายกสภา
วิทยาลัย และ ดร.สุชีราภรณ์ ชูวานนท์ เป็นผู้รับใบอนุญาตและอธิการบดี ได้เริ่มเปิดทำการสอน
ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นมามีจัดการเรียนการสอนใน 4 หลักสูตร ดังนี้ บริหารศาสตรบัณฑิต
บัญชีบัณฑิต รัฐศาสตรบัณฑิต และนิติศาสตรบัณฑิต

สถานประกอบการในพื้นที่ภาคตะวันออก

ภาคตะวันออกของประเทศไทย แบ่งตามพื้นที่การพัฒนาเครือข่ายอุดมศึกษา
ประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และสระแก้ว แต่
เนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรีไม่ได้เป็นที่ตั้งของสถานประกอบการระดับอุดมศึกษา ด้วยเหตุนี้
เครือข่ายเชิงประเด็นสหกิจศึกษาจึงดำเนินการอยู่ในพื้นที่ 6 จังหวัด

จังหวัดส่วนใหญ่มีพื้นที่ตั้งดิคชายฝั่งทะเลตะวันออก ยกเว้นจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัด
สระแก้ว พื้นที่ภาคตะวันออกจึงเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรทั้งในดินและในน้ำ อาชีพ
ของประชากรจึงมีความหลากหลาย ได้แก่ การทำสวนผลไม้ การประมง โรงงานอุตสาหกรรม ก๊าซ
ธรรมชาติ พลังงานอื่นๆ อัญมณี และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่ตั้งของนิคม
อุตสาหกรรมเกือบครึ่งหนึ่งของนิคมอุตสาหกรรมทั่วประเทศ

นอกจากอุตสาหกรรมที่ขยายตัวในพื้นที่ภาคตะวันออกมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
อุตสาหกรรมยานยนต์ จนได้รับขนานนามว่า “ดีทรอยต์แห่งตะวันออก” อุตสาหกรรมหลักที่สำคัญ

และนำชื่อเสียงไปทั่วโลกได้แก่ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ด้วยภูมิทัศน์อันสวยงามและชื่อเสียงโด่งดังเกือบทุกจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองพัทยา มีจำนวนรีสอร์ท โรงแรมที่พัก ร้านอาหารและร้านของที่ระลึกมากมาย ภาคตะวันออกจึงเป็นแหล่งจ้างงานจำนวนมากและหลากหลาย

ธุรกิจอุตสาหกรรมและการบริการที่อยู่กันเป็นกลุ่มหรือเป็นเครือข่ายที่เด่นชัดทำให้สามารถเข้าถึงง่าย เดินทางสะดวกและสื่อสารได้ง่าย หากเป็นอุตสาหกรรมผลิตก็จะได้ชัดเจนในนิคมอุตสาหกรรม ธุรกิจโรงแรม ที่พัก รีสอร์ท ระดับ 4 ดาวขึ้นไป รวมอยู่ในเครือข่ายของสมาคมโรงแรมไทย เป็นต้น

ภาคตะวันออกเป็นพื้นที่ที่มีบริษัทผลิตสินค้านิยมเลือกที่ตั้งในนิคมอุตสาหกรรมที่จัดสรรพื้นที่ให้เช่าพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการ ในปัจจุบันมีนิคมอุตสาหกรรมทั่วประเทศทั้งสิ้น 37 แห่ง และมีโครงการขยายเพิ่มอีกหลายแห่งสำหรับภาคตะวันออกถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีจำนวนนิคมอุตสาหกรรมมากที่สุดถึง 17 แห่งตั้งอยู่ใน 3 จังหวัดหลัก ดังนี้

จังหวัดฉะเชิงเทรา	จำนวนสถานประกอบการ	
1. นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์	125	บริษัท
2. นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ (แปลงยาง)	40	บริษัท
3. นิคมอุตสาหกรรม ที เอฟ ดี		
จังหวัดชลบุรี		
1. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชชลบุรี	30	บริษัท
2. นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง	116	บริษัท
3. นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร	278	บริษัท
4. นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง	40	บริษัท
5. นิคมอุตสาหกรรมพานทองเกษม		
จังหวัดระยอง		
1. นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด	57	บริษัท
2. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด)	23	บริษัท
3. นิคมอุตสาหกรรมผาแดง	2	บริษัท
4. นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด	163	บริษัท
5. นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้	68	บริษัท
6. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด	30	บริษัท
7. นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย	5	บริษัท
8. นิคมอุตสาหกรรมอาร์ไอแอล		

จังหวัดฉะเชิงเทรา

นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ ผู้พัฒนา คือ นิคมบริษัท เวลโกรว์ อินดัสทรีส์ จำกัด ปีที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ พ.ศ. 2532 สถานที่ตั้งโครงการ กม.36 ถนนบางนาตราด อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา 78 หมู่ 1 ถนนบางนา-ตราด กม.36 อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24180 นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ มีบริษัทในนิคมอุตสาหกรรม 125 บริษัท

นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ ผู้พัฒนานิคมบริษัท เอ็ม ดี เอ็กซ์ จำกัด (มหาชน) ปีที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ พ.ศ. 2533 สถานที่ตั้งโครงการ จังหวัดฉะเชิงเทรา กม.20 เลขที่ 215 หมู่ 7 ทางหลวงหมายเลข 331(ฉะเชิงเทรา-สัตหีบ) ตำบลหัวสำโรง อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา 24190 นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ มีบริษัทในนิคมอุตสาหกรรม 40 บริษัท

นิคมอุตสาหกรรมที เอฟ ดี จัดตั้งโดย บริษัท ไทยพัฒนาโรงงานอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน) โดยมีแผนที่จะพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม 492 ไร่เพื่อจัดสรรให้แก่โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางถึงขนาดเล็ก (Small and Medium) ที่ต้องการพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 1 - 3 ไร่ต่อโรงงาน โดยพัฒนาในรูปแบบการพัฒนาของนิคมอุตสาหกรรมภายใต้การกำกับดูแลของกรมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.)

จังหวัดชลบุรี

นิคมอุตสาหกรรมเหมราชชลบุรี ผู้พัฒนานิคมบริษัทเหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน) ปีที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ พ.ศ. 2532 สถานที่ตั้งโครงการจังหวัดชลบุรี 331/8-9 หมู่ 6 ทางหลวง 331 กม. 91 - 92 ตำบลอ่าววิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 20230 ผู้อำนวยการสำนักงานนิคมนายพรเทพ ภูริพัฒน์ พื้นที่โครงการเนื้อที่ทั้งหมด 3,482 ไร่ เขตอุตสาหกรรมทั่วไป 2,096 ไร่ เขตอุตสาหกรรมส่งออก 460 ไร่ เขตที่พาณิชย์ 72 ไร่ พื้นที่สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก 854 ไร่ ที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในจังหวัดชลบุรี มีบริษัทในนิคมอุตสาหกรรม 30 บริษัท

นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ท่าเรือแหลมฉบังเป็นท่าเรือน้ำลึกหลักในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกของประเทศไทย มีพื้นที่ขนาด 6,340 ไร่ ประกอบด้วยท่าเทียบเรือที่เปิดให้บริการแล้วดังนี้ ท่าเทียบเรือตู้คอนเทนเนอร์ 7 ท่า ท่าเทียบเรือเอนกประสงค์ 1 ท่า ท่าเทียบเรือ Ro/Ro 1 ท่า ท่าเทียบเรือโดยสารและเรือ Ro/Ro 1 ท่า ท่าเทียบเรือสินค้าทั่วไป ประเภทเทกอง 1 ท่า อุ้งต่อและซ่อมเรือ 1 ท่า สามารถรองรับเรือขนาดใหญ่พิเศษ (Super Post Panamax) ได้ โดยการท่าเรือฯ ทำหน้าที่เป็นองค์กรบริหารท่าเรือโดยรวม ส่วนงานด้านปฏิบัติการเป็นของเอกชนที่เช่าประกอบการหรือที่เรียกว่า Landlord Port โดยเป็นท่าเทียบเรือที่มีอัตราการเติบโตของการให้บริการขนถ่ายสินค้าสูงสุดแห่งหนึ่งของโลก จากการจัดอันดับท่าเทียบเรือที่เป็น World Top

Container Port โดยนิตยสารชั้นนำของโลก เช่น Lloyd's List เป็นต้น ที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในจังหวัดชลบุรี มีบริษัทในนิคมอุตสาหกรรม 116 บริษัท

นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร เป็นนิคมอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดบนพื้นที่ 3,020 เฮกเตอร์ (18,873 ไร่ หรือ 7,459 เอเคอร์) ตั้งอยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุนเขต 2 (BOI) ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 57 กิโลเมตรและห่างจากสนามบินสุวรรณภูมิ 42 กิโลเมตร โดยมีโรงงาน 514 โรงงานที่พร้อมจะเปิดดำเนินการ ในจำนวนดังกล่าวมีโรงงาน 484 โรงงานที่ได้เปิดดำเนินการและอยู่ระหว่างการก่อสร้าง ที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในจังหวัดชลบุรี มีบริษัทในนิคมอุตสาหกรรม 278 บริษัท

นิคมอุตสาหกรรมปิ่นทอง ผู้พัฒนานิคมบริษัท ปิ่นทอง อินดัสเตรียล ปาร์ค จำกัด ปีที่ก่อสร้างแล้วเสร็จพ.ศ. 2538 สถานที่ตั้งโครงการจังหวัดชลบุรี 789 หมู่ 1 ถนนสายหนองคือ แหลมฉับ ตำบลหนองฉาง อำเภอสรีราชาจังหวัดชลบุรี 20230 ผู้อำนวยการสำนักงานนิคม นายอำพล ทานาม พื้นที่โครงการเนื้อที่ทั้งหมด 633 ไร่ เขตอุตสาหกรรมทั่วไป 444 ไร่ เขตที่พักอาศัย/พาณิชย์ 9 ไร่ พื้นที่สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก 56 ไร่ ที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในจังหวัดชลบุรี มีบริษัทในนิคมอุตสาหกรรม 40 บริษัท

จังหวัดระยอง

นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ผู้พัฒนานิคม คือ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ปีที่ก่อสร้างแล้วเสร็จพ.ศ. 2525 สถานที่ตั้งโครงการ จังหวัดระยอง 1 ถนน ไอหนึ่ง ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 21150 ผู้อำนวยการสำนักงานนิคม นายพีระวัฒน์ รุ่งเรืองศรี พื้นที่โครงการ เนื้อที่ทั้งหมด 10,215 ไร่ เขตอุตสาหกรรมทั่วไป 7,092 ไร่ เขตที่พักอาศัย 1,490 ไร่ พื้นที่สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก 627.25 ไร่ เขตธุรกิจ 803 ไร่ ที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในจังหวัดระยอง มีบริษัทในนิคมอุตสาหกรรม 57 บริษัท

นิคมอุตสาหกรรมตะวันออก ผู้พัฒนานิคม บริษัท เหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด (มหาชน) ปีที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ พ.ศ. 2532 สถานที่ตั้งโครงการ จังหวัดระยอง 18 ถนนปภรณ์สงเคราะห์ราษฎร์ ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง 21150 ผู้อำนวยการสำนักงานนิคม นายวีระศักดิ์ เพิ่มแพงพันธ์ พื้นที่โครงการ เนื้อที่ทั้งหมด 2,500.52 ไร่ เขตอุตสาหกรรมทั่วไป 1,901.80 ไร่ พื้นที่สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก 598.72 ไร่ เขตทั่วไป 532 ไร่ ที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในจังหวัดระยอง มีบริษัทในนิคมอุตสาหกรรม 23 บริษัท

นิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด ตั้งอยู่ในอำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางตะวันออกเฉียงใต้ 117 กิโลเมตร บนทางหลวงสาย 331 และมีทางหลวงสาย 7 เชื่อม อยู่ห่างกับท่าเรือน้ำลึกแหลมฉับและอำเภอสรีราชาเพียง 30 กิโลเมตร เป็นนิคมฯ ร่วมทุน

ระหว่างเหมราชฯกับบริษัท สยามฟู้ดโปรดักส์ จำกัด ในสัดส่วน 60:40 ตั้งขึ้นเพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์ ชิ้นส่วนยานยนต์ และอุตสาหกรรมขนาดกลาง เพียง 10 ปีนับแต่การก่อตั้ง นิคมฯ มีลูกค้า 214 ราย รวมมูลค่าการลงทุนของลูกค้าทั้งหมดมากกว่า 5 พันล้านบาทหรือสหรัฐ มีพื้นที่ทั้งหมด 8,628 ไร่หรือ 3,451 เอเคอร์ เป็นเขตส่งเสริมการลงทุนเขต 3 โดยมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ ที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในจังหวัดระยอง มีบริษัทในนิคมอุตสาหกรรม 163 บริษัท

นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ มีพื้นที่ 1,603 เฮกเตอร์ (10,080 ไร่ หรือ 4,007 เอเคอร์) ตั้งอยู่ในเขตส่งเสริม การลงทุนเขต 3 (BOI) ห่างจากท่าเรือแหลมฉบังเพียง 27 กิโลเมตร และห่างจากสนามบินสุวรรณภูมิ 99 กิโลเมตร โดยมีผู้ผลิตจำนวน 128 รายที่กำลังจะเปิดดำเนินการในระยะเวลาอันใกล้ ในจำนวนดังกล่าว มี โรงงาน 117 โรงที่ได้เปิดดำเนินการและอยู่ระหว่างการก่อสร้าง ที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในจังหวัดระยอง มีบริษัทในนิคมอุตสาหกรรม 68 บริษัท

บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2524 ด้วยทุนจดทะเบียนเริ่มแรก 20 ล้านบาท โดยลงทุนร่วมกันระหว่างรัฐบาลไทย (กระทรวงการคลัง) ภาคเอกชนไทยและเบลเยียม (เวียมองดาน เอส.เอ.) ทั้งนี้เพื่อประกอบธุรกิจเหมืองแร่ และ โรงถลุงแร่สังกะสี สำหรับผลิตโลหะสังกะสีแท่งบริสุทธิ์และโลหะสังกะสีผสม บริษัทผาแดงอินดัสทรี มีเหมืองแร่ โรงผลิตแคลไซต์ตั้งอยู่ที่นิคมอุตสาหกรรมผาแดง จังหวัดระยอง นอกจากนี้ยังดำเนินกิจกรรมการสำรวจแร่ทั้งในและต่างประเทศ

สมาคมโรงแรมไทย (Thai Hotel Association)

สมาคมโรงแรมไทย (2552) เป็นที่รวมกลุ่มของสมาชิกโรงแรม รีสอร์ท ตั้งแต่ 3 ดาวขึ้นไป เพื่อช่วยเหลือสมาชิกซึ่งกันและกัน โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร มีสมาชิกทั้งสิ้น 656 โรงแรม สมาชิกจัดเป็น 11 กลุ่มตามพื้นที่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย โรงแรมในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดสระแก้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดปราจีนบุรี

หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของสมาคมคือการรับรองมาตรฐานการบริหารและบริการของสมาชิก (Rating) โดยมีสมาชิกโรงแรมและรีสอร์ทเข้ารับการประเมินเป็นจำนวนมาก

โรงแรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เข้ารับการจัดมาตรฐานแล้วส่วนใหญ่อยู่ในพัทธา 19 แห่ง ประกอบด้วยโรงแรมระดับ 5 ดาว 4 แห่ง โรงแรมระดับ 4 ดาว 10 แห่ง และโรงแรมระดับ 3 ดาว 5 แห่ง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสหกิจศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ระบบสหกิจศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้ประเมินผลโครงการสหกิจศึกษานำร่องจากรุ่นที่ 1 ถึง รุ่นที่ 5 และผลการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบการภาคธุรกิจของมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ในช่วงเดือนกันยายน 2550 พบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานสหกิจศึกษา ดังนี้

1. องค์กรผู้ใช้บัณฑิตยังมีจำนวนน้อยที่เข้าใจและเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา ในอนาคต หากสถาบันอุดมศึกษาเกิดการตื่นตัว โดยจัดให้มีระบบสหกิจศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ มากขึ้น อาจ ประสบกับปัญหาในเรื่องจำนวนองค์กรผู้ใช้บัณฑิตมีจำกัดไม่เพียงพอต่อการรองรับจำนวน นักศึกษาที่เพิ่มขึ้น

2. ปัญหาในการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาขาดความ ต่อเนื่องและเชื่อมโยงในระดับนโยบายการวางแผนพัฒนากำลังคนของชาติและการประสานงาน ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษากระชั้นมากเกินไป ทำให้ สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถเตรียมการดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์

3. ปัญหาการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษายังขาดความต่อเนื่องและชัดเจน ในระดับนโยบาย ขาดการวางแผนการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ของสหกิจศึกษาตามข้อกำหนด ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา รวมถึงการเตรียมความพร้อมนักศึกษาก่อนปฏิบัติงาน สหกิจศึกษายังเป็นปัญหาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

4. ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวนักศึกษาซึ่งองค์กรผู้ใช้บัณฑิตให้ความสำคัญมาก คือ ความไม่ อดทนและขาดทักษะในการสื่อสารของนักศึกษา และบางสถาบันการศึกษามีหลักสูตรไม่เหมาะสม ทำให้นักศึกษาไม่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา เนื่องจากเกรงว่าอาจทำให้เรียนจบช้ากว่ากำหนด คือ มากกว่า 4 ปี

5. ปัญหาการไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ชัดเจน หรือการไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนใน การดำเนินงานสหกิจศึกษาตามขั้นตอนที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำหนด รวมถึงการ ประสานงานของทางสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตยังไม่เข้มแข็งใช้เพียงจดหมายขอ ความอนุเคราะห์เท่านั้น และบางสถาบันการศึกษา ไม่มีการติดตามดูแลนักศึกษา เป็นต้น

6. การดำเนินงานสหกิจศึกษาขององค์กรผู้ใช้บัณฑิต พบว่าผู้บริหารระดับสูงไม่ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่พี่เลี้ยงของพนักงาน หรือไม่จัดพี่เลี้ยงดูแลนักศึกษา ไม่จัดสถานที่และ เครื่องมือที่เหมาะสมให้นักศึกษาปฏิบัติงาน ไม่มีชิวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน ไม่ให้ค่าตอบแทน/สวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษา รวมถึงการไม่ประเมินคุณค่าและมูลค่าของ

ผลงาน ของนักศึกษาสหกิจศึกษาอย่างจริงจังจึงทำให้ไม่ทราบว่าคุณได้ประโยชน์จากการ
ดำเนินงานสหกิจศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานสหกิจศึกษา

การดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่
ดำเนินการสหกิจศึกษา รวมถึงการประเมินผลการดำเนินงาน โครงการนำร่องสหกิจศึกษาของ
สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาให้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของสหกิจศึกษาว่าเป็นโครงการที่ทั้ง
มหาวิทยาลัยและองค์กรผู้ใช้บัณฑิตได้ประโยชน์ร่วมกัน (Win-Win Situation) ปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ความสำเร็จในการดำเนินงานสหกิจศึกษา ดังนี้

1. ศักยภาพของนักศึกษา แม้ยังไม่มีผลการวิจัยที่ระบุถึงความแตกต่างด้านศักยภาพที่
ชัดเจนระหว่างบัณฑิตที่ผ่านกระบวนการสหกิจศึกษากับบัณฑิตในหลักสูตรฝึกงานภาคฤดูร้อน แต่
มีผลงานวิจัย โครงการสหกิจศึกษานำร่องของสถาบันอุดมศึกษายอมรับว่าสหกิจศึกษามีส่วนในการ
ได้งานทำของบัณฑิตเป็นอย่างมาก รวมถึงการมีโอกาสได้งานทำเร็วกว่า นอกจากนี้บัณฑิตที่ได้
งานทำแล้วเห็นว่าสหกิจศึกษาช่วยตนเองใช้เวลาเรียนรู้งานน้อยลง เข้าใจระบบการทำงานใน
องค์กรและปรับตัวได้เร็วขึ้น มีความก้าวหน้าในสายงานอาชีพ และมีมุมมองในงานอาชีพตนเอง
กว้างขึ้น รวมถึงที่เสี่ยงในสถานประกอบการยังเห็นว่าบัณฑิตที่จบหลักสูตรสหกิจศึกษาเป็น
ทรัพยากรที่พึงประสงค์มากกว่าบัณฑิตที่ผ่านหลักสูตรฝึกงานภาคฤดูร้อน

2. สถาบันอุดมศึกษา การดำเนินงานสหกิจศึกษานำร่องทำให้สถาบันอุดมศึกษาหลาย
แห่งเกิดการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน อาจารย์ที่ปรึกษาได้เพิ่มพูน
ประสบการณ์จากการเยี่ยมชมองค์กรผู้ใช้บัณฑิต และการนิเทศงานอาจารย์จำนวนหนึ่งได้งาน
บริการวิชาการจากองค์กรผู้ใช้บัณฑิต นอกจากนี้ยังพบว่าสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิต
เกิดความร่วมมือทางวิชาการ ตลอดจนทุนอุดหนุนการศึกษาแก่นักศึกษาปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น

3. องค์กรผู้ใช้บัณฑิต การติดตามผลโครงการนำร่องสหกิจศึกษาของสำนักงาน
คณะกรรมการอุดมศึกษา พบว่า องค์กรผู้ใช้บัณฑิตได้ประโยชน์จากการนิเทศงานของอาจารย์ที่
ปรึกษาได้ประโยชน์จากรายงานวิชาการ โครงการและงานประจำที่นักศึกษาปฏิบัติ องค์กรผู้
ใช้บัณฑิตยังได้ใช้ประโยชน์ของสหกิจศึกษาในการคัดเลือกพนักงานใหม่

โดยสรุปทั้งนักศึกษา สถาบันการศึกษา และองค์กรผู้ใช้บัณฑิตต่างได้รับประโยชน์ซึ่ง
กันและกัน ดังที่กล่าวว่าเป็น Win-Win Situation ดังนั้นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้สหกิจศึกษาประสบ
ผลสำเร็จต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยสถาบันอุดมศึกษาต้องมีนโยบายที่ชัดเจน องค์กร

ผู้ใช้บัณฑิตต้องมีนโยบายและสนับสนุนการจัดพี่เลี้ยงและงานที่มีคุณภาพ และรัฐต้องมีแรงจูงใจให้แก่องค์กรผู้ใช้บัณฑิต

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสร้างให้บัณฑิตมีความสมบูรณ์พร้อม ทั้งคุณภาพ คุณลักษณะ และสมรรถนะที่ตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตทั้งภาครัฐและเอกชน ดังนั้นแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสไปปฏิบัติงานระยะสั้นเพิ่มเติมในสถานประกอบการ จึงเป็นการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง เพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต หรือที่เรียกว่า “สหกิจศึกษา” อันเป็นที่นิยมนำดำเนินการกันทั่วโลก ทำให้บทบาทของสถาบันอุดมศึกษา นักศึกษา และสถานประกอบการ จะต้องมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ โดยเฉพาะนักศึกษาที่เป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ สิ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะนี้ ได้แก่ รูปแบบการจัดสหกิจศึกษาที่เหมาะสมในระดับอุดมศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับ

รูปแบบการจัดสหกิจศึกษาที่เหมาะสมในระดับอุดมศึกษา

สุเมธ แยมน์น (2552, หน้า 11-18) ได้ศึกษาเรื่อง สหกิจศึกษา: รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่มีความเหมาะสมกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย โดยศึกษาจากทั้งนักศึกษาและนักปฏิบัติการพบว่า สหกิจศึกษาเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงาน อันเป็นรูปแบบที่ดีที่สุดที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างพัฒนาการหรือสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาสูงสุด ได้แก่ บทบาทของสถานประกอบการที่กำหนดตำแหน่งรองรับพนักงานสหกิจศึกษาไว้ตลอดปี การให้พนักงานสหกิจศึกษาเข้าร่วมประชุม มอบหมายงานและ การให้พนักงานสหกิจศึกษาเข้ารับฟังการบรรยายจากผู้เชี่ยวชาญ ส่วนบทบาทสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นรูปแบบสหกิจศึกษาที่ดีที่สุด ได้แก่ การจัดให้มีระบบคัดเลือกนักศึกษาสหกิจศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ

ความโดดเด่นของรูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาที่เป็นแบบอย่างให้กับสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ของ กันทิมา ศิริจิระชัย (Sirijeerachai, 2009, pp. 39-55) โดยกำหนดงานสำหรับนักศึกษาสหกิจศึกษาดังนี้

1. นักศึกษาปฏิบัติงานในลักษณะลูกจ้างชั่วคราว
2. งานที่มอบหมายต้องกำหนดหน้าที่งานและความรับผิดชอบที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อนายจ้าง

3. ตำแหน่งงานคือ “ผู้ช่วยของผู้ชำนาญการ” ในสาขาที่เกี่ยวข้องหรือผู้ช่วยวิศวกร
4. นักศึกษาต้องปฏิบัติงานเต็มเวลา
5. ระยะเวลาปฏิบัติงานคือ 1 ภาคการศึกษาในระบบไตรภาค (16 สัปดาห์ หรือ 4 เดือน)
6. นายจ้างจัดผลตอบแทนที่เหมาะสม

ขณะที่ Parks, Fenster, and Onwuegbuzie (2002, pp. 41-49) ได้ศึกษาถึงปัจจัย 4 ประการของรูปแบบสหกิจศึกษาซึ่งไม่ควรที่จะพลาดในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในระบบสหกิจศึกษา ได้แก่ ปัจจัยที่ 1 การพัฒนาตนเอง (Personal Development) ปัจจัยที่ 2 การพัฒนาอาชีพ (Career Development) ปัจจัยที่ 3 การพัฒนาทักษะงานวิชาชีพ (Professional Walks-Skill Development) และปัจจัยที่ 4 การพัฒนาวิชาการ (Academic Development) โดยศึกษาชนิดของการเรียนรู้ในแต่ละปัจจัย สอบถามจากนักศึกษาสหกิจศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2001 จากนักศึกษา 868 คนใน 14 สถาบันอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา ผลที่สรุปในแต่ละปัจจัยโดยเรียงตามลำดับชนิดของความสำคัญดังนี้

ปัจจัยที่ 1 การพัฒนาตนเอง (Personal Development) ความสามารถในการกำหนดก่อน-หลัง ความสามารถในการดำเนินการให้เสร็จลุล่วงตามงานและโครงการที่ได้รับมอบหมาย ความสามารถในการริเริ่ม ความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคล ความสามารถในการบริหารเวลา ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ความสามารถในการคิด ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้สำเร็จตามเป้าหมาย ความสามารถในการตัดสินใจ วุฒิภาวะ ความสามารถในการสร้างสรรค์ กำหนด วางรูปแบบและแก้ไขปัญหา ความสามารถในการบริหารการเงิน

ปัจจัยที่ 2 การพัฒนาอาชีพ (Career Development) ประสบการณ์ปฏิบัติงานที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาเอก ประสบการณ์ปฏิบัติงานที่สัมพันธ์กับเป้าหมายอาชีพ ความสามารถในการประยุกต์โอกาสการเรียนรู้จากนักวิชาชีพในสาขา คาดต่อของเครือข่ายวิชาอื่นในสาขา ความสามารถที่จะเห็นอาชีพที่คาดหวังไว้ชัดเจนขึ้น

ปัจจัยที่ 3 การพัฒนาทักษะงาน/วิชาชีพ (Professional Walks/Skill Development) ความสามารถในการออกแบบและดำเนินการทดลอง ความสามารถในการนำเสนอด้วยปากเปล่าจนสำเร็จ ความสามารถในการเขียนเชิงธุรกิจ

ปัจจัยที่ 4 การพัฒนาวิชาการ (Academic Development) การมุ่งใจการเรียนรู้ในชั้นเรียน การมุ่งใจที่จะสำเร็จการศึกษา ความปรารถนาที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต

รูปแบบสหกิจศึกษาอาจมีความแตกต่างกันในแต่ละหลักสูตรขึ้นอยู่กับปรัชญาการศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละหลักสูตร จันทรพร ผลาณกุล ปุณยศ วัลลิกุล และวิบูลย์

ชิ้นแรก (2552, หน้า 57-68) ศึกษาถึงการพัฒนารูปแบบการศึกษานักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ด้วยสหกิจศึกษา รูปแบบการเรียนสลับทำงานและปัจจัยต่อความสัมพันธ์ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (มจพ.) โดยมีการดำเนินการสหกิจศึกษาของคณะวิศวกรรมศาสตร์มีขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ภายใต้ปรัชญา “เป็นเลิศทางวิชาการด้วยประสบการณ์จากงานจริง” ดังนั้นรูปแบบสหกิจศึกษาจึงจัดเป็นแบบการเรียนสลับทำงาน 3 รอบ เป็นเวลารวมอย่างน้อย 10 เดือน โดยเรียนสลับกับการทำงานจริงแบบภาคการศึกษาเว้นภาคการศึกษาในโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อเป็นการสร้างโอกาสให้นักศึกษาสามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้จากการเรียนในสถานศึกษาเข้ากับกรปฏิบัติงานจริง และในทางกลับกันนักศึกษาจะสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานมาใช้ในการปรับกระบวนการทัศนและสร้างเสริมแรงจูงใจในการศึกษาต่อไป ผลการวิจัยยังพบว่าความสำเร็จของพัฒนาการของนักศึกษาเกิดขึ้นได้เพราะการลงทุนทั้งเวลา สถานที่ กำลังบุคลากรและกำลังทรัพย์จากสถานประกอบการ โดยบทบาทและความรับผิดชอบของสถานประกอบการระหว่างการปฏิบัติงานของนักศึกษาประกอบด้วยการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานให้นักศึกษาอย่างเหมาะสมไม่ต่ำกว่า 200 บาท ต่อวัน กำหนดบุคลากรของสถานประกอบการให้เป็นวิศวกรพี่เลี้ยง ซึ่งคอยกำกับดูแลนักศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด เปรียบเสมือนอาจารย์ของนักศึกษา ณ สถานประกอบการ วิศวกรพี่เลี้ยงได้ทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างใกล้ชิดและช่วยประเมินการปฏิบัติงานของนักศึกษาอย่างจริงจังลงในสมุดบันทึกพนักงาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสหกิจศึกษา

ความสำเร็จในการจัดสหกิจศึกษาของสหกิจศึกษาทั้งในประเทศ อาทิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ตลอดจนมหาวิทยาลัยหลาย ๆ แห่งในต่างประเทศ ที่ได้รับการกล่าวขานถึงการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานในรูปแบบสหกิจศึกษา การที่จะให้การจัดสหกิจศึกษามบรรลุผลสำเร็จในการพัฒนาศักยภาพบัณฑิตให้มีความสามารถในการปฏิบัติได้จริงเมื่อสำเร็จการศึกษา มีปัจจัยต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง โดย นฤมล รักษาสุข และคณะ (2551) ได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษานำร่องของประเทศไทย โดยศึกษาผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษานำร่องรุ่นที่ 1-5 ต่อการสัมมนาศักยภาพของบัณฑิต ปัญหาและอุปสรรคในการต้อนรับนักศึกษาไปปฏิบัติงานในสถานประกอบการ และปัจจัย / องค์ประกอบที่ช่วยให้สถานประกอบการต้องการรับนักศึกษาไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเพิ่มขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยกลุ่ม บริหาร บุคลากร และอาจารย์ที่ปรึกษาของสถาบันการศึกษา 540 คน กลุ่มผู้บริหาร ผู้ประสานงานหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล พนักงานที่ปรึกษาของสถานประกอบการ

ที่เข้าร่วมโครงการนำร่องสหกิจศึกษา จำนวน 6,000 คน และกลุ่มนักศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่ร่วมโครงการนำร่องจำนวน 5,000 คน รวมทั้งสิ้น 11,540 คน โดยผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษานำร่องต่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตดังนี้

1. นักศึกษาที่ผ่านโครงการสหกิจนำร่อง รุ่นที่ 1-5 ได้รับการประเมินผลทางด้านศักยภาพในระดับน่าพึงพอใจ ทั้งในส่วนของสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการที่รับนักศึกษาไปปฏิบัติงาน แต่ยังไม่สามารถประเมินผลศักยภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วได้โดยตรง

2. โครงการสหกิจศึกษานำร่องซึ่งริเริ่มโดย สกอ. มีส่วนกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวในสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เป็นอย่างมาก แม้บางสถาบันการศึกษาจะยังไม่เข้าใจในหลักการและแนวคิดสหกิจศึกษามากนักแต่ก็ได้มีการริเริ่มปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสหกิจศึกษา ซึ่งมีส่วนส่งเสริมกระบวนการผลิตบัณฑิตของแต่ละสถาบันให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น นับเป็นผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษานำร่องเช่นกัน

นอกจากผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของโครงการสหกิจนำร่องแล้วนั้น ผู้ศึกษายังให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาในอนาคตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ โดยสรุปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อสถานการศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษาต้องพิจารณาทบทวนว่าหลักสูตรสหกิจศึกษาความเหมาะสมกับบริบทและมีส่วนสนับสนุนปรัชญาการศึกษาของสถาบันมากน้อยเพียงใดกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ ทางการพัฒนาหลักสูตรสหกิจศึกษาให้ชัดเจน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับคณาจารย์และบุคลากรว่าหลักสูตรสหกิจศึกษามีความสำคัญและมีความจำเป็นที่ต้องร่วมกันสนับสนุนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ตั้งหน่วยงานกลางรวมถึงบุคลากรทั้งสายวิชาการและ สายปฏิบัติการซึ่งอาจารย์เป็นหน่วยงานในระดับมหาวิทยาลัยและระดับคณะเพื่อรับผิดชอบกิจกรรม สหกิจศึกษา และจัดให้มีการเตรียมความพร้อมนักศึกษาเข้าสู่หลักสูตรสหกิจศึกษา โดยให้ความรู้และความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างระบบการฝึกงานในภาคฤดูร้อนทั้งระบบสหกิจศึกษา

2. ข้อเสนอแนะต่อสถานประกอบการ ผู้บริหารสถานประกอบการต้องมีความมุ่งมั่นและเชื่อมั่นในระบบสหกิจศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายให้ทุกส่วนงานมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเพื่อให้นักศึกษาสหกิจศึกษาทั้งประโยชน์กับสถานประกอบการมากที่สุดเพื่อเตรียมความพร้อมบุคลากรเพื่อรองรับการปฏิบัติงานนักศึกษาสหกิจศึกษาทั้งบุคลากรฝ่ายบริหารงานบุคคลและฝ่ายอื่น

ๆ ที่ต้องรับผิดชอบการปฏิบัติของนักศึกษา กำหนดหัวข้อและเนื้อหาการปฏิบัติงาน ให้ความสำคัญ การนำหน้าที่ พี่เลี้ยง ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน

รูปแบบสหกิจศึกษาที่ดีที่สุดที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างพัฒนาการหรือสัมฤทธิ์ผลในการ ปฏิบัติงานสหกิจศึกษาสูงสุด ดังที่ สุเมธ แยมมุ่น (2552) ศึกษาสหกิจศึกษาได้ศึกษารูปแบบการจัด การศึกษาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ พบว่า บทบาทของสถานประกอบการที่กำหนดตำแหน่ง รองรับพนักงาน สหกิจศึกษาไว้ตลอดปี การให้พนักงานสหกิจศึกษาเข้าร่วมประชุมมอบหมายงาน และการให้พนักงาน สหกิจศึกษาเข้ารับฟังการบรรยาย จากผู้เชี่ยวชาญ ส่วนบทบาทของ สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นรูปแบบสหกิจศึกษาที่ดีที่สุด คือ การจัดให้มีระบบ คัดเลือกนักศึกษาสหกิจ ศึกษา ร่วมกับสถานประกอบการ

พรชัย มงคลวนิช (2552) ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและกระตุ้นความสำเร็จในการจัด การศึกษาแบบสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยศึกษาจากผู้รับผิดชอบ โครงการสหกิจศึกษา ในสถาบันระดับผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา นิสิต / นักศึกษาที่เข้าร่วม โครงการสหกิจศึกษา และ พนักงานที่ปรึกษาในสถานประกอบการที่เข้าร่วม โครงการสหกิจศึกษา ระหว่างปี 2545 – 2547 โดย สรุปปัจจัยที่ส่งเสริมและกระตุ้นความสำเร็จในการจัดการศึกษาสหกิจศึกษา ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งเสริม

1. การมีผู้รับผิดชอบโครงการสหกิจศึกษาที่ชัดเจนและการที่ภาครัฐมีนโยบายในการ สนับสนุนสหกิจศึกษาชัดเจน เป็นปัจจัยส่งเสริมอย่างมากที่สุดในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา
2. การมีผู้บริหารระดับรองอธิการบดีและผู้ประสานงานสหกิจศึกษาระดับมหาวิทยาลัย คณะ และ ภาควิชา เป็นปัจจัยส่งเสริมระบบสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเป็นปัจจัยส่งเสริมมาก ที่สุดในสถาบันอุดมศึกษา
3. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา เห็นว่าประสบการณ์จากสหกิจศึกษา นำให้มี การพัฒนาตนเอง ปรับตัวเข้ากับการทำงานจริง และมีความมั่นใจใจตนเองมากขึ้น เป็นปัจจัย ส่งเสริมให้ระบบสหกิจศึกษามีประสิทธิภาพและแพร่หลาย
4. การมีอาจารย์ที่ปรึกษา ระดับคณะและภาควิชาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมระบบสหกิจ ศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ถูกรั้ง

นักศึกษาไม่มีเป้าหมายในอนาคตหลังสำเร็จการศึกษา และการที่นักศึกษาไม่ยอมทำงาน หนักและต้องการสำเร็จการศึกษาเร็วที่สุดเป็นปัจจัยกระตุ้นความสำเร็จการศึกษาเร็วที่สุดเป็นปัจจัย กระตุ้นความสำเร็จของการจัดการศึกษาสหกิจศึกษามากกว่าปัจจัยอื่นๆ

จันทร์พร ผลากรกุล และคณะ (2552) ศึกษาการพัฒนาการของนักศึกษา
วิศวกรรมศาสตร์ด้านสหกิจศึกษา รูปแบบการเรียนสลับทำงานและปัจจัยต่อความสำเร็จ โดยที่
รูปแบบที่นักศึกษาต้องทำงาน 3 รอบสลับกับการเรียนตามปกติ ในห้องเรียนในลักษณะภาค
การศึกษาเว้นภาคการศึกษา พบว่า

1. ความสำเร็จที่จัดการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและสถาบันการศึกษา
เกิดขึ้นได้เพราะการลงทุนทั้งเวลา สถานที่กำลังบุคลากรและกำลังทรัพย์จากสถานประกอบการ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานให้นักศึกษาระหว่างการปฏิบัติงานและการ
ประเมินงานของนักศึกษาอย่างจริงจังรวมถึงการวางนโยบายของสถานประกอบการในการสร้าง
แรงจูงใจด้วยการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการรับนักศึกษาสหกิจเข้าทำงานในอนาคต
2. คุณสมบัติของผู้เรียน ประการที่หนึ่งคือ ต้องมีความพร้อมระดับหนึ่งทั้งด้านความเป็น
ผู้ใหญ่ (Maturity) และพื้นฐานความรู้ มิฉะนั้นนักศึกษาก็จะกลายเป็นภาระให้กับสถานประกอบการ
แทนที่จะเป็นประโยชน์ร่วมกัน และประการที่สอง คือ ค่านิยมของนักศึกษาต่อการเรียนรู้ต้องมอง
การเรียนรู้เป็นการพัฒนาตนเอง ไม่ใช่เรียนเพื่อไปปริญญา หรือเรียนเพื่อตอบสอบได้คะแนนสูง ๆ
3. ปัจจัยด้านบุคลากร การสนับสนุนจากคณาจารย์เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนิน
โครงการสหกิจศึกษาเนื่องจากมีบทบาทเป็นอาจารย์นิเทศงาน ทำหน้าที่พบปะกับนักศึกษาและ
พนักงานพี่เลี้ยง ณ สถานประกอบการพูดคุยถึงกิจกรรมการทำงาน ความเป็นอยู่ ปัญหา ตลอดจน
การประเมินการปฏิบัติงาน

การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและศักยภาพตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตทั้ง
ภาครัฐและเอกชน เป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบสหกิจศึกษา การที่
สถาบันการศึกษาจะดำเนินการสหกิจศึกษาให้สัมฤทธิ์ผลนั้น จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจและ
ประสานการดำเนินการอย่างเ็นระบบกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง พรชัย มงคลวนิช (2552) ศึกษาปัจจัยที่
ส่งเสริมและจุดรั้งความสำเร็จในการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย โดย
ศึกษาจากผู้รับผิดชอบโครงการสหกิจศึกษา อาจารย์นิเทศงานและนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
รวมถึงพนักงานที่ปรึกษาหรือผู้บริหารสถานประกอบการ

คุณสมบัติที่สำคัญของนักศึกษาซึ่งนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของสหกิจศึกษารูปแบบการเรียน
สลับการทำงาน คือ ผู้เรียนต้องมีความพร้อมระดับหนึ่งทั้งด้านความเป็นผู้ใหญ่ (Maturity) และพื้น
ฐานความรู้ มิฉะนั้น นักศึกษาก็จะกลายเป็นภาระให้กับสถานประกอบการ แทนที่จะเป็น
ประโยชน์ร่วมกันและคุณสมบัติที่สำคัญอีกหนึ่งประการคือ ค่านิยมของนักศึกษาต่อ เนื่องจากการ
เรียนรู้ในลักษณะที่ต้องใช้เวลาเรียนมากกว่าการเรียนแบบปกติ คือจาก 4 ปี เป็น 5 ปี ซึ่งอาจจะสวน
กับความต้องการของนักศึกษาในปัจจุบันที่เร่งงานเร็วเพื่อเริ่มทำงานและรับเงินเดือน ดังนั้นการจูงใจ

จากทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการในการสร้างค่านิยมให้กับนักศึกษาในการมองการเรียนรู้ว่าเป็นเพื่อการพัฒนาตนเอง ไม่ใช่เรียนเพื่อใบปริญญาบัตร หรือเรียนเพื่อสอบได้คะแนนสูง ๆ

การจัดรูปแบบสหกิจศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งของประเทศเยอรมันที่เรียกว่า Berufsakademie หรือ University & Cooperative Education ซึ่งพัฒนาตั้งแต่ปี 1974 จากการศึกษาของ Gohringer (2002) Berufsakademie เป็นระบบการศึกษาที่แบ่งออกเป็นสองส่วนรวมทฤษฎีและปฏิบัติในส่วนที่เท่าๆกัน ในระดับปริญญาตรี โดยมีจุดมุ่งหมายในการโอนระบบดั้งเดิมที่เป็นการฝึกงานในระบบทวิภาคีในระดับอาชีวศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยนักศึกษาลงทะเบียนเรียน Berufsakademie เป็นทั้งนักศึกษาและพนักงาน แต่ละช่วงของการเรียนและการปฏิบัติงานแบ่งเวลาเท่า ๆ กัน คือช่วงละ 12 สัปดาห์ เมื่อนักศึกษาผ่านกระบวนการคัดเลือกเข้าศึกษาแล้ว นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียน และทำสัญญาการทำงานกับบริษัทหนึ่งในจำนวนบริษัทที่ให้ความร่วมมือ นักศึกษาจะได้รับค่าตอบแทนระหว่างการเรียนในหลักสูตร เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาก็จะได้รับปริญญาเช่นเดียวกับนักศึกษาทั่วไป

การจัดการศึกษาในรูปแบบ Berufsakademie ถือว่าเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณค่าต่อผู้ว่าจ้าง สามารถสรรหาพนักงานจากผู้สำเร็จการศึกษาที่รู้จักบริษัทและเคยปฏิบัติงานอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถที่จะให้รับผิดชอบงานในหน้าที่โดยไม่ต้องเริ่มต้นใหม่ ความใกล้ชิดในการประสานความร่วมมือของสถานประกอบการกับสถานศึกษายังเป็นการประกันความสัมพันธ์ที่แนบแน่นที่จะรู้ความต้องการของเศรษฐกิจในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังประกันถึงการจ้างงานผู้สอนบางส่วนเวลาจากมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยทางด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และยังได้ผู้เชี่ยวชาญระดับมืออาชีพในสาขาต่างๆจากทางบริษัทมาช่วยงาน แนวทางความร่วมมือและวิถีเชิงนวัตกรรมของการศึกษา Berufsakademie นำไปสู่การจูงใจพนักงานรุ่นใหม่เตรียมพร้อมตามความต้องการของอุตสาหกรรม โดยได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 310 ชุด ผลการศึกษาของปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษามากที่สุดคือ สถาบันมีนโยบายสหกิจศึกษาที่ชัดเจนและมีผู้รับผิดชอบ โดยการสหกิจศึกษาที่ชัดเจน ประการที่ 3 มีผู้บริหารระดับรองอธิการบดีและผู้ประสานงานสหกิจศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ประการที่ 4 มีคณะและภาควิชาประสานการดำเนินงานและวัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่วนปัจจัยที่มีโอกาสจุดรั้งความสำเร็จได้แก่ การที่นักศึกษาไม่มีเป้าหมายในอนาคตหนึ่งจากสำเร็จการศึกษา และการที่นักศึกษาไม่อยากทำงานหนักและต้องการสำเร็จการศึกษาเร็วที่สุด

การแก้ปัญหาที่อาจเป็นปัจจัยจุดรั้งความสำเร็จ ผู้ศึกษาได้เสนอแนะสถาบันอุดมศึกษาควรจัดการเรื่องการสอนแบบมีการวิเคราะห์และวางแผนการเรียนและการทำงานให้แก่นักศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษาแรก ตลอดจนพัฒนาระบบการแนะแนวและให้คำปรึกษา เพื่อให้นักศึกษาทุกคนมี

เป้าหมายชีวิตการทำงานในอนาคตที่ชัดเจนก่อนสำเร็จการศึกษา ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และการประกอบวิชาชีพในอนาคต

ประเด็นความสำเร็จในการจัดสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยสุรนารี ซึ่งดำเนินการมาไม่ต่ำกว่า 10 ปีขึ้นไป กันทิมา ศิริจระชัย (Sirijeerachai, 2009) ยอมรับว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย อาทิ นักศึกษา อาจารย์นิเทศงานและพี่เลี้ยงในสถานประกอบการต้องมีความชัดเจนในแนวคิดของสหกิจศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำความเข้าใจแนวคิดสหกิจศึกษากับสถานประกอบการเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งมีผลกระทบต่อความสำเร็จของสหกิจศึกษา ถ้าสถานประกอบการไม่เข้าใจแนวคิดเป็นอย่างดี งานที่สถานประกอบการเสนอให้อาจจะต่ำกว่าขีดจำกัดความสามารถของนักศึกษา สถานประกอบการอาจจะรู้สึกเป็นภาระที่จะต้องจัดพี่เลี้ยงดูแลนักศึกษาหนึ่งคน และยิ่งรู้สึกว่าต้องสูญเสียเวลาที่ต้องสอนนักศึกษาในการทำงาน ดังนั้นความชัดเจนทั้งจากฝ่ายบริหารของสถานประกอบการและฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัย จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญ ยิ่งทั้งสองฝ่ายกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน บุคลากรของทั้งสองฝ่ายยังทำงานได้ง่ายขึ้นและจะรู้สึกว่าสหกิจศึกษาเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน

นอกจากนโยบายและการสื่อสารแนวคิดสหกิจศึกษาแล้ว ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ การนิเทศงานของทั้งอาจารย์ในสถานศึกษาและพนักงานพี่เลี้ยงในสถานประกอบการ Groenewabl (2003) ศึกษาถึงคุณค่าของสหกิจศึกษาต่อการปลูกฝังความสามารถพิเศษของคน โดยสัมภาษณ์บุคลากรทางการศึกษา 5 คนและผู้แทนจากสถานประกอบการ 5 คน ผลการศึกษาให้ความชัดเจนว่าระดับที่เหมาะสมของการดูแล/สอนงาน และการเป็นพี่เลี้ยงของผู้เรียนรู้จากประสบการณ์การปฏิบัติงานจริง เป็นกุญแจสำคัญของสหกิจศึกษา ในประเด็นเดียวกัน ชลลดา มงคลวนิช (2552, หน้า 87 - 101) ศึกษาความคิดเห็นต่อการนิเทศงานสหกิจศึกษา พบว่าสถานประกอบการเห็นว่า การมานิเทศงานของคณาจารย์นิเทศมีประโยชน์มากที่สุดในเรื่องการช่วยให้ทราบแนวทางการดำเนินงานของโครงการสหกิจศึกษา และรองลงมาคือสามารถช่วยแก้ปัญหาด้านการปฏิบัติงานและความประพฤติของนักศึกษา

ประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับ

สหกิจศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตตามที่ วิจิตร ศรีสอ้าน และอลงกต ยะไวทย์ (2552, หน้า 1-9) กล่าวในบทความการอุดมศึกษากับสหกิจศึกษา ว่าการเสริมคุณภาพบัณฑิตผ่านประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการ เพื่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ตามมาตรฐานวิชาการ และวิชาชีพรวมทั้งตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ถือเป็นส่วนสำคัญของการเตรียมบัณฑิตให้พร้อมที่จะเลือกอาชีพ และเข้าสู่ระบบการทำงานทันทีที่จบการศึกษา รวมทั้งได้ประมวล

ประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับจากสหกิจศึกษา จากผลการดำเนินงานสหกิจศึกษาในประเทศไทยของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ในระยะเวลา 15 ปีที่ผ่านมาด้วย

1. ได้ประสบการณ์วิชาชีพตรงตามสาขาวิชาเอก
2. มีผลการเรียนในสถาบันอุดมศึกษาหลังสหกิจศึกษาดีขึ้น
3. เกิดการพัฒนาตนเอง มั่นใจในตนเองมากขึ้น
4. เกิดทักษะสื่อสารรายงานข้อมูล
5. มีโอกาสได้รับการเสนองานก่อนสำเร็จการศึกษา
6. เลือกลายงานอาชีพได้ถูกต้อง

สุเมธ แยมน์ (2552, หน้า 11-18) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของสหกิจศึกษาที่มุ่งเพื่อคุณค่าให้แก่บัณฑิตด้วยการเสริมสร้างประสบการณ์ในโลกแห่งการทำงานจริง ดังนั้นสหกิจศึกษาจึงมีความสำคัญต่อความมั่นคงทั้งตามเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้แก่บัณฑิต สร้างวินัยในการทำงาน สร้างรายได้ให้แก่นักศึกษาเพิ่มประสิทธิภาพในการลงทุนทางการศึกษา ลดความสูญเปล่า สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนที่ต้องการใช้แรงงานคุณภาพสูงสุดคล้อยกับ Groenewabl (2003) ศึกษาคุณค่าของสหกิจศึกษาต่อการปลูกฝังความสามารถพิเศษของคน โดยสัมภาษณ์บุคลากรทางการศึกษา 5 คน และผู้แทนจากสถานประกอบการอีก 5 คน ผลการศึกษามีความชัดเจนว่าระดับที่เหมาะสมของการดูแล/การสอนงานของพี่เลี้ยงจากสถานประกอบการ ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญของสหกิจศึกษา นอกจากนี้โครงการสหกิจศึกษายังเป็นเครื่องมือในการสร้างผู้มีความสามารถพิเศษ และการได้มีโอกาสเข้าไปปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าช่วย โครงการสามารถเลือกอาชีพได้อย่างชัดเจน

นอกจากสหกิจศึกษาเป็นกลยุทธ์การศึกษาที่ทำให้สถาบันอุดมศึกษา การเข้าร่วมสหกิจศึกษายังส่งผลต่อความเชื่อต่อการทำงาน Chadwick Hayward และ Peter Hewath ได้ศึกษาถึงอิทธิพลต่อความเชื่อและคุณค่าในการทำงานของนักศึกษาที่เข้าร่วม โครงการสหกิจศึกษาซึ่งมีประโยชน์สูงกว่าการไปเข้าร่วมสหกิจศึกษา โดยพบว่าประเด็นของความเชื่อเพราะคุณค่าที่ได้พบจากการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ได้แก่ การกล้าเสี่ยงมากไป การพัฒนาตนเอง การทำงานหนักและผลจากการศึกษาพบว่าประสบการณ์การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาสามารถจูงใจนักศึกษาให้มีความกระตือรือร้นในการสำรวจทางเลือกของงานในอาชีพมากขึ้น ยอมรับความเสี่ยงต่อความล้มเหลวที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น และมีความคาดหวังที่จำได้รับมอบหมายงานที่ยากขึ้นที่สามารถรับมือได้ และมีความเชื่อว่างานที่ยากขึ้นนั้นสามารถนำไปสู่ความสำเร็จ

การดำเนินการสหกิจศึกษาของสถานศึกษาและสถานประกอบการ และการเข้าร่วม
สหกิจศึกษาของนักศึกษาเป็นประโยชน์อย่างต่อทั้งสถานศึกษา สถานประกอบการและนักศึกษา จึง
สมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับการสนับสนุนโดยกำหนดเป็นนโยบายการศึกษาและสนับสนุน
ทุนการศึกษาเพื่อความยั่งยืนในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลและเศรษฐกิจ

